

Levert

KunnskapsParken
Bodø

2017

PETROLEUMSRELATERT
LEVERANDØRINDUSTRI
I NORD-NORGE

AUGUST 2018

Innhold

Side 2	Finmarkingene jubler
Side 4	Leveranser fordelt på økonomiske regioner
Side 6	Vekst i Nord-Norge, men stor variasjon
Side 8	Mest lokale leveranser
Side 9	Venter svak vekst
Side 10	Nordland
Side 16	Troms
Side 22	Finmark

Forsidebildet

Foto: Zbigniew "Ziggi" Wantuch

Metodisk avgrensning

Som tidligere er avgrensningene basert på at selskapene eller avdelingskontorene har registrert **forretningsadresse i Nord-Norge**, og at de leverer utstyr eller tjenester til petroleumssektoren. Herunder er ikke regnet enkeltpersonforetak og offentlige foretak, eller leverandører av utstyr eller tjenester som ikke er **bransjespesifikke**, som for eksempel møbler og ordinære bygg. Listen inkluderer leverandører fra hele leverandørkjeden såfremt deres tjeneste eller produkt er inkludert i en spesifikk leveranse til bransjen.

Ytterligere presisering;

- For bedrifter som er del av konserner tas kun den nordnorske aktiviteten med. Dette gjelder selv om konsernet har hovedkontor i Nord-Norge.
- Statlige institusjoner og offentlig eide selskaper er ikke tatt med.
- Salgskontorer/agenter som selger produkter på vegne av nasjonale/internasjonale selskaper, uten direkte industriell aktivitet i nord holdes utenfor.
- For rederier inkluderes ikke aktiviteten knyttet til fartøyer som opererer utenfor landsdelen, så fremt fartøyet ikke har hjemmehavn i landsdelen.
- Entreprenører og selskaper innen bygg- og anleggssektoren med leveranser som ikke regnes som bransjespesifikke (typisk ordinære bygg) er ikke tatt med.
- Operatørselskapenes egen virksomhet er ikke inkludert i rapporten.

Finnmarkingene jubler

2017 ble det første året leverandørindustrien i Finnmark hadde bransjespesifikke leveranser til petroleumsnæringen for mer enn 2 milliarder kroner. Samtidig ble dette det første året hvor Nordlandsbedriftene hadde leveranser for mindre enn 1 milliard kroner. Fallet i Nordland er dramatisk sammenlignet med toppåret 2014, hvor fylket hadde leveranser for mer enn 2,8 milliarder kroner. Troms opplevde en liten oppgang i sine leveranser, men også midt fylket i Nord-Norge har mye å ta igjen til det høyeste målte nivå i 2014.

For enkeltbedrifter har bølgen som slo inn i 2014, men fallende oljepriser og omstillings- og effektiviseringsbehov i næringen vært svært utfordrende. Likevel er vår følelse at flesteparten av leverandørbedriftene har kommet godt ut av situasjonen. Arbeidsledigheten er rekordlav i Nord-Norge, og flere av leverandørbedriftene kjennetegnes av at de har leveranser til mange ulike næringer, hvor petroleumsnæringen er en av dem. Dette gjelder særlig i Nordland og Troms. Så for Nord-Norge sin del er det bra at det er Finnmark som har kommet best ut av situasjonen, da bedriftene der er betydelig mer fokusert i leveransene mot petroleumssektoren enn den gjennomsnittlige leverandørbedrift i Nordland og Troms er.

2018 spås å bli et omsetningsmessig relativt likt år som 2017. Utsiktene fremover er også lyse, hvor kun ni av leverandørene venter at petroleumsomsetningen i 2019 vil være lavere enn inneværende år. Over 100 av leverandørene venter høyere nivå, mens resterende 74 venter tilsvarende leveransenivå. Aktiviteten til havs gir også grunnlag for optimisme. Nylig ble Johan Castberg-utbyggingen i Barentshavet godkjent av Stortinget, og i løpet av høsten ventes driftsstart for Aasta Hansteen-feltet utenfor Nordlandskysten. Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet er også tydelige på at fremtiden til norsk petroleumsnæring er å finne i Nord-Norge.

I Levert-rapporten kartlegger vi den nordnorske leverandørindustrien sin bransjespesifikke aktivitet knyttet til petroleumssektoren. I år som tidligere år gjennomfører vi telefonintervjuer med samtlige leverandørbedrifter i landsdelen. Dette er både tid- og ressurskrevende, men gir oss detaljert kunnskap og detaljerte svar. Som nevnt er den gjennomsnittlige leverandørbedrift i Nord-Norge multidisiplinær – de leverer til flere sektorer. Derfor kan vi ikke belage oss på offentlig kjent informasjon og regnskapsdata.

Ringvirkningene av petroleumsnæringen sin aktivitet i Nord-Norge er mye større enn tallene som fremkommer av rapporten. Blant annet holdes petroleumsselskapene sin egen aktivitet utenfor, i tillegg til viktige ringvirkninger for hotell, transport og lignende. Fokuset er, og vil alltid i Levert-rapporten være de bransjespesifikke leveransene av varer og tjenester til petroleumsnæringen.

Nytt av året er at vi har valgt å digitalisere rapporten ved hjelp av grafiske fremstillingsverktøy. Her kan du se på trender og utvikling over tid, du kan sammenligne regioner og du kan få en interaktiv oversikt over leverandørbedriftene. Du finner dette på rapportens hjemmeside levertrapporten.no.

Vi vil takke våre finansører som ser nytteverdien av å ha en komplett oversikt over leverandørindustrien i vår landsdel og dens utvikling. I år er rapporten finansiert av Equinor, ENI Norge, Lundin, DEA, RN Nordic Oil, Olje- og energidepartementet, samt Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommune. Vi håper dere finner årets rapport interessant, og ønsker dere god lesing.

Tom Steffensen (prosjektleder), Kristian Rydland Antonsen og Carl Erik Nyvold
Kunnskapsparken Bodø AS

Levert-teamet

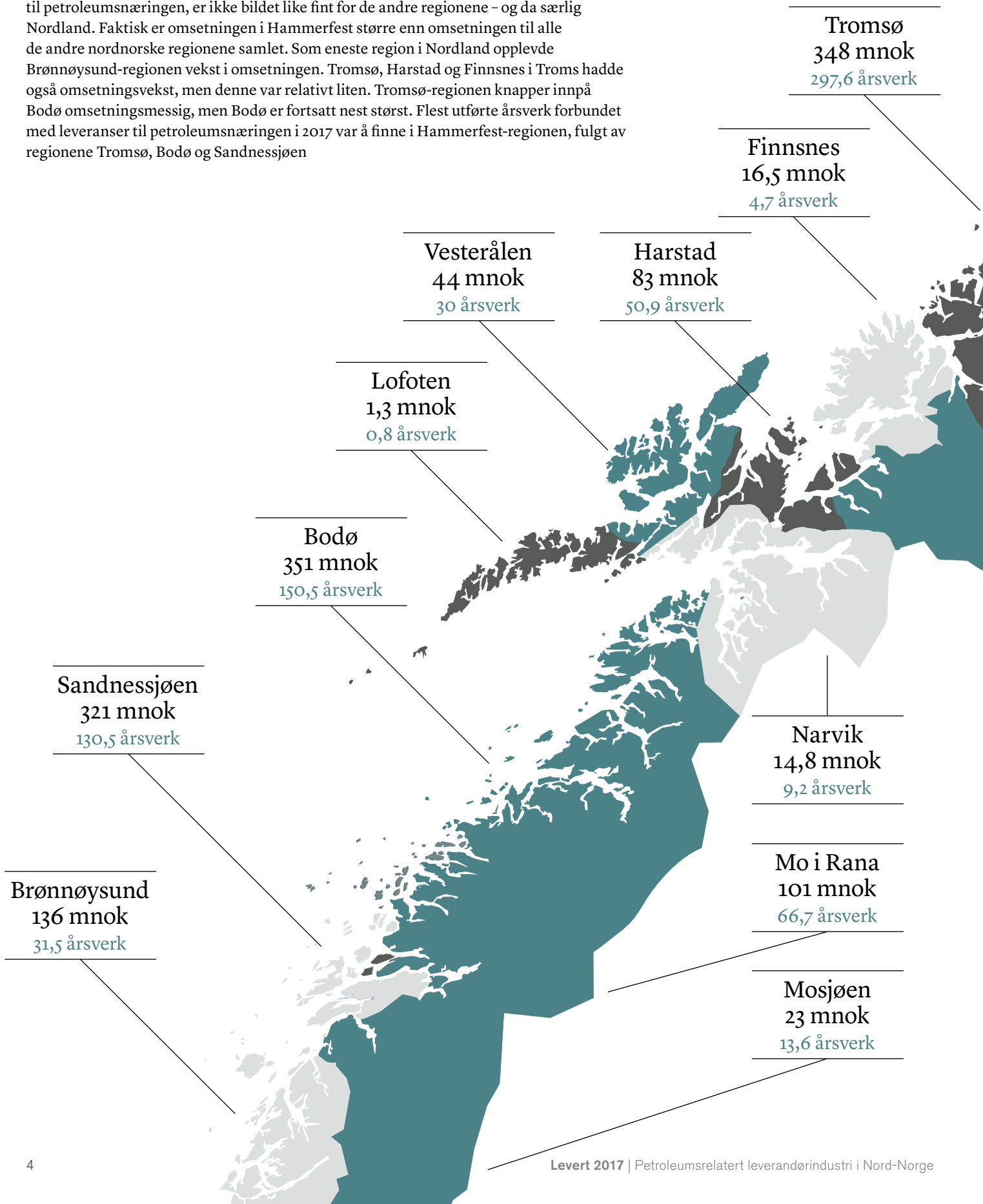
Kunnskapsparken Bodø har prosjektledelse for Levert, stått for datainnsamling i Nordland og utformet rapportens innhold. Kunnskapsparken Nord (Harstad) og Petro Arctic (Hammerfest) har vært samarbeidspartnere i prosessen, og stått for datainnsamling i henholdsvis Troms og Finnmark. Bidragsyterne og finansørene har vært gode og nyttige støttespillere. Kartleggingen er basert på en rekke kilder, og gir et presist bilde på omfanget av leveranser og sysselsetting forbundet med leveransene. For å sikre kvaliteten i datainnsamlingen ble det gjort telefonintervju med samtlige bedrifter. Datainnsamlingen pågikk i perioden mars – juni 2018.

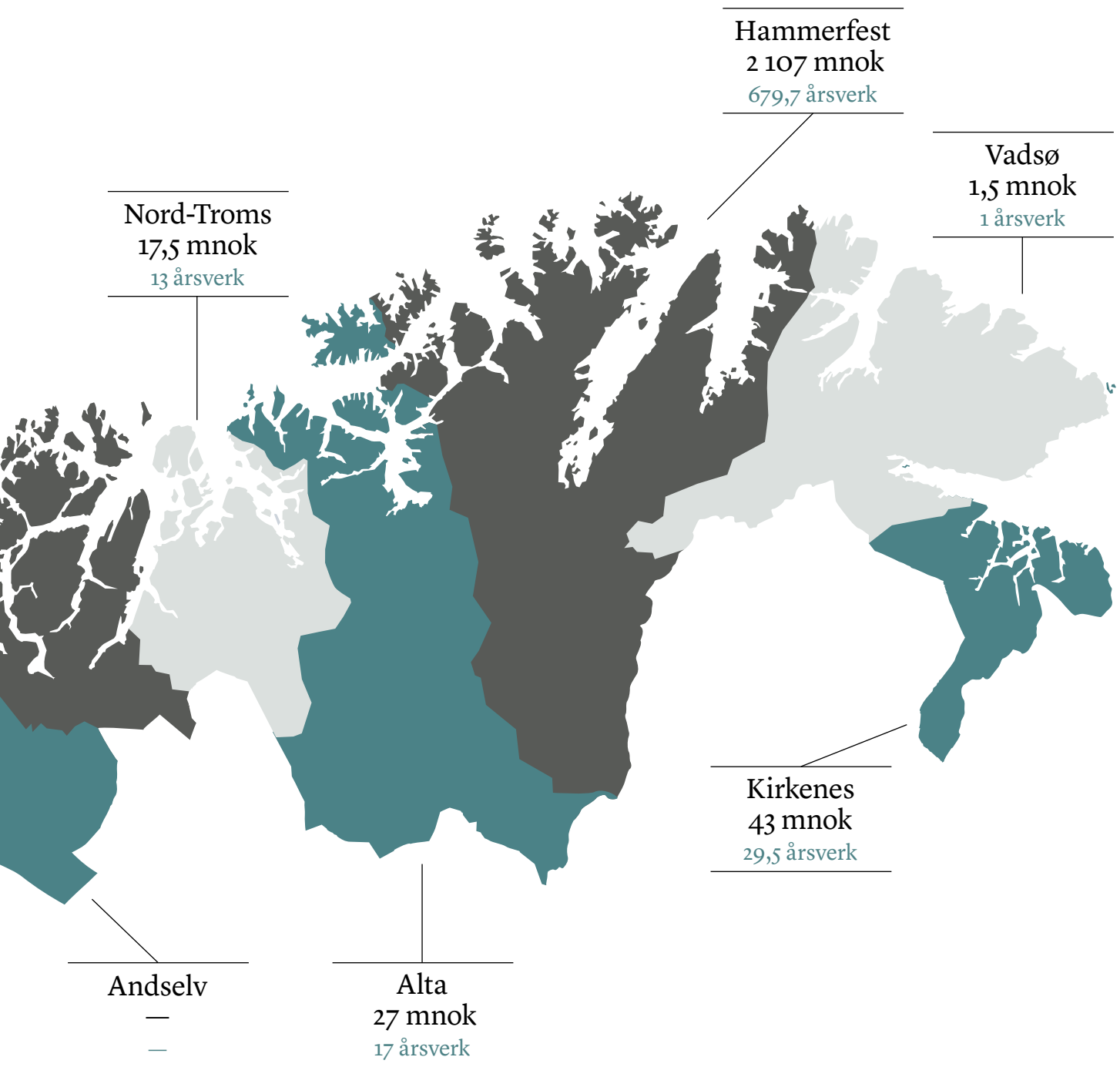
Årets datagrunnlag:

245 bedrifter intervjuet, hvorav;
185 bedrifter med faktiske leveranser

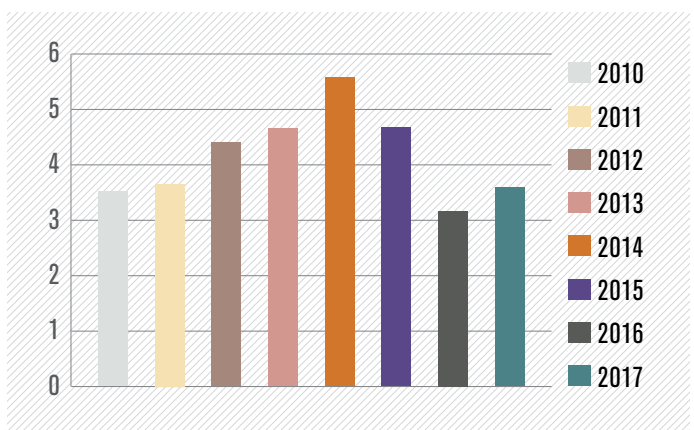
Leveranser fordelt på økonomiske regioner

Mens leverandørbedriftene i Hammerfestregionen kan juble for omsetningsrekord til petroleumsnæringen, er ikke bildet like fint for de andre regionene – og da særlig Nordland. Faktisk er omsetningen i Hammerfest større enn omsetningen til alle de andre nordnorske regionene samlet. Som eneste region i Nordland opplevde Brønnøysund-regionen vekst i omsetningen. Tromsø, Harstad og Finnsnes i Troms hadde også omsetningsvekst, men denne var relativt liten. Tromsø-regionen knapper innpå Bodø omsetningsmessig, men Bodø er fortsatt nest størst. Flest utførte årsverk forbundet med leveranser til petroleumsnæringen i 2017 var å finne i Hammerfest-regionen, fulgt av regionene Tromsø, Bodø og Sandnessjøen

Totalleveransene fra Nord-Norge (i mrd. kr):

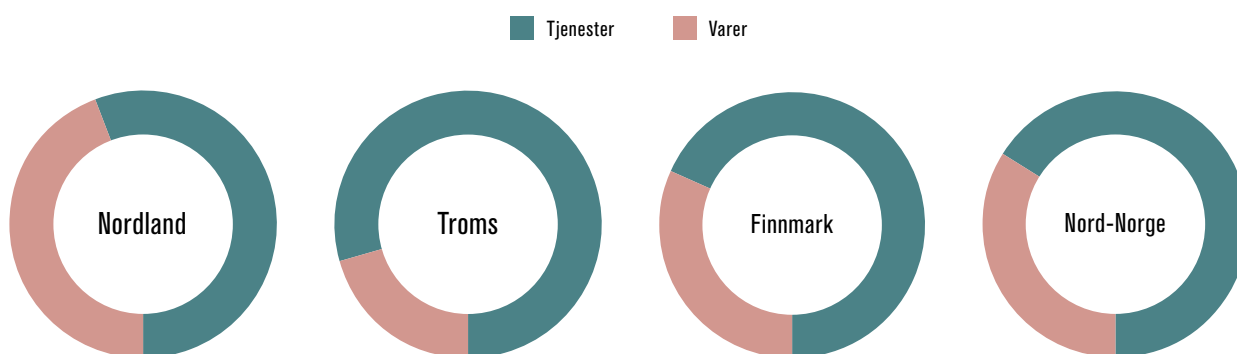

Vekst i Nord-Norge, men stor variasjon

De nordnorske leverandørene til petroleumsnæringen leverte i 2017 varer og tjenester for 3,64 milliarder kroner, fordelt på 185 leverandørbedrifter. Veksten fra 2016 var på knappe 15 prosent, og veksten var noe høyere enn leverandørene selv forventet. Mens leverandørene i Finnmark for første gang passerte 2 milliarder i leveranser, var leveransene i Nordland for første gang under 1 milliard. Det ble utført 1 526 årsverk forbundet med leveransene til petroleumsnæringen fra Nord-Norge.

Totalleveransene fra Nord-Norge (i mrd. kr)							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
3,5	3,7	4,4	4,7	5,6	4,7	3,2	3,6

Fordeling varer og tjenester 2017:

De petroleumsrelaterte leveransene utgjorde 35,3 prosent av totalomsetningen til de 185 leverandørene. Det vil si at den gjennomsnittlige leverandør er avhengig av flere næringer å levere til. Særlig er det gjeldene i Nordland og Troms, hvor leveranser til petroleumsnæringen stod for henholdsvis 27 og 13 prosent av totalomsetningen i selskapene. I Finnmark er selskapene jevnt over mer spesialiserte i å levere til petroleumsnæringen, hvor tilsvarende tall var 71,5 prosent. Det er fortsatt flest leverandørbedrifter til petroleumsnæringen i Nordland (80), fulgt av Finnmark (62) og Troms (43). Totalt var det 13 færre bedrifter med leveranser i Nord-Norge sammenlignet med foregående år, og fallet kan tilskrives nedgangen i Nordland.

Finnmark og Troms i vekst

Omsetningen mot petroleumssektoren falt med 10 prosent i Nordland i 2017 sammenlignet med året før, mens den økte med 3,4 prosent i Troms. Finnmark ble den klare vinneren med en omsetningsvekst på hele 34,7 prosent, drevet av rekordhøy aktivitet i Hammerfest. I 2017 stod Finnmark for 60 prosent av totalleveransene fra Nord-Norge, mot Nordland sine 27 prosent, og Troms med 13.

Veksten i leveranser fra 2016 til 2017 var spådd av bedriftene til å bli 9,8 prosent, men det viste seg å bli 14,7 prosent.

Vekst blant de store

18 leverandørbedrifter i Nord-Norge hadde leveranser for 50 millioner kroner eller mer i 2017, mot 17 bedrifter i 2016. Antall bedrifter med leveranser for 100 millioner kroner eller mer har

økt fra sju i 2016, til 11 i 2017. 44 av de 180 leverandørene hadde leveranser for under 1 million kroner, mot 49 i 2016. 49 bedrifter hadde all, eller tilnærmet all sin aktivitet rettet mot petroleumsnæringen. Av disse var flest i Finnmark (25), fulgt av Nordland (18) og Troms (6).

2/3 tjenesteleveranser

Av de 3,64 milliarder kronene som den nordnorske leverandørindustrien leverte for, var 66 prosent tjeneste- og 34 prosent vareleveranser. Mellom fylkene er det en del forskjeller. Størst andel vareleveranser i 2017 kom fra Nordland, med 44 prosent, mens Troms hadde 79 prosent tjenesteleveranser. Finnmark har økt sin andel vareleveranser fra 25 til 32 prosent fra 2016 til 2017. Troms har økt vareleveransene fra 10 til 21 prosent.

Færre årsverk tross omsetningsvekst

Til tross for 15 prosent omsetningsvekst, falt antall årsverk utført med knappe 9 prosent fra 2016 til 2017. Mens antall utførte årsverk falt med 20 og 16,5 prosent i henholdsvis Nordland og Troms, økte sysselsettingen med 4,4 prosent i Finnmark.

Leverandørindustrien i Nordland utførte 433 årsverk i 2017, mot 540 årsverk i 2016. I Troms ble det utført 366 årsverk mot 438 i 2016, mens Finnmark økte fra 696 til 727 årsverk. Blant regionene var det Hammerfest som utførte flest årsverk (680), fulgt av Tromsø (298), Bodø (151) og Sandnessjøen (130).

Gjennom året 2017 hadde 67,4 prosent av leverandørene holdt sysselsettingen mot petroleumsnæringen uendret. 17,7 prosent av leverandørene hadde redusert sysselsettingen, mens 14,9 prosent

hadde økt. Bare 10,3 prosent av bedriftene i Nordland økte, mens det samme tallet i Troms og Finnmark var 19 og 18 prosent. Alle de fem største leverandørene i Finnmark holdt sysselsettingen uendret gjennom 2017. Blant de fem største leverandørene i Troms hadde to redusert, og én økt sysselsettingen. I Nordland hadde tre økt, én redusert og én holdt sysselsettingen uendret.

56,1 prosent av de 1 526 årsverkene utført av leverandørindustrien i Nord-Norge faller inn under kategorien Støtte og servicetjenester. Kategorien inneholder selskaper innen test og inspeksjon, basetjenester, logistikk og transport, miljø og avfall, bemanning, konsulenter og utstyrsleverandører. Kategorien ble redusert med ca. 50 årsverk fra 2016 til 2017, og var den kategorien som sysselsatte flest årsverk i alle tre fylker.

13,5 prosent eller 206 årsverkene utført av nordnorsk leverandørindustri i 2017 var å finne i kategorien Vedlikehold og modifikasjon, og 169 av årsverkene ble utført i Finnmark. Kategorien Konstruksjon og fabrikasjon stod for 187 årsverk, hvorav 154 ble utført i Nordland. Engineering stod for 9,5 prosent av årsverkene, hvorav flest i Finnmark, mens Sikkerhet og beredskap hadde 4,4 prosent og flest i Troms.

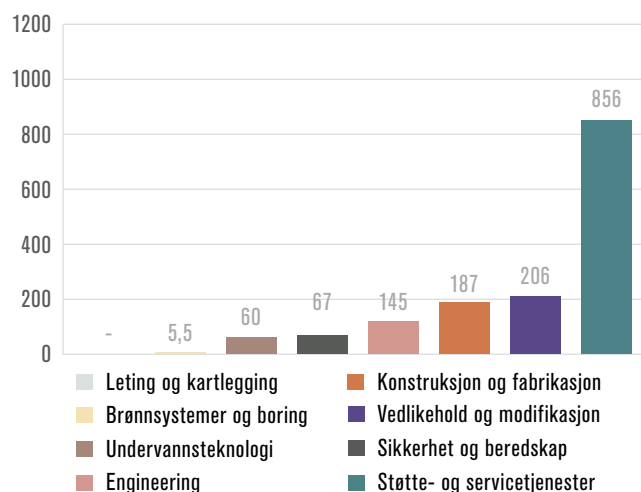
Pendlervekst

Hele 28 prosent av årsverkene utført av nordnorsk leverandørindustri til petroleumsnæringen ble utført av pendlere i 2017. Det samme tallet i 2016 var 25 prosent. Når pendlerandelen stiger samtidig som antall årsverk utført faller er det dårlig nytt for nordnorsk verdiskaping og kompetansebygging. I 2016 ble 1260 årsverk utført av lokal arbeidskraft, og 414 årsverk utført av pendlere, mens det i 2017 ble utført 1 103 årsverk av lokale, og 423 av pendlere. Pendlerandelen er klart størst i Finnmark, og steg fra 36 til 41 prosent. I Nordland steg også pendlerandelen, fra 8 til 10 prosent. I Troms falt imidlertid andelen fra 27 prosent i 2016 til 23 prosent i 2017.

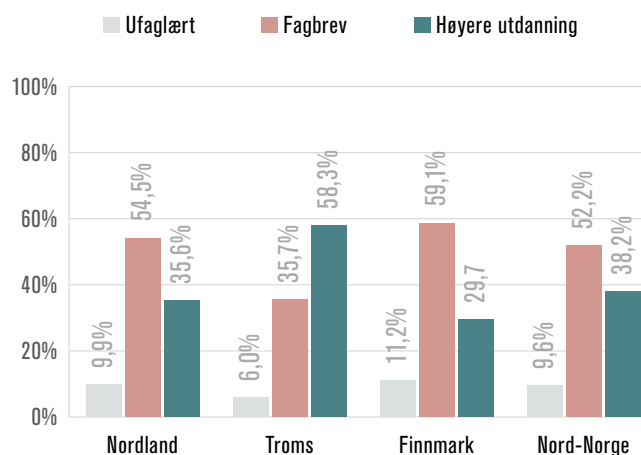
Færre ufaglærte

I Levert-kartleggingen blir bedriftene spurt om hvilket utdanningsnivå det var på årsverkene som jobbet med leveranser til petroleumsnæringen. 38,2 prosent av årsverkene som jobbet med petroleumsleveranser i 2017 hadde høyere utdanning, mot 35,6 prosent i 2016. 52,2 prosent hadde fagutdanning, mot 49,5 prosent i 2016. Den største endringen har skjedd blant de ufaglærte, som falt fra 14,8 prosent i 2016 til 9,6 prosent i 2017. Særlig i Finnmark har andelen ufaglært arbeidskraft som jobber med petroleumsleveranser falt, fra 23,8 prosent i 2016 til 11,2 prosent i 2017. Alle tre fylkene har økt andelen petroleumsårsverk med høyere utdanning for 2017, mens fagarbeidernivået har falt noe i Nordland og Troms. I Troms står fortsatt ansatte med høyere utdanning for majoriteten av årsverkene som leveres til petroleumsnæringen (58,3 prosent), mens det i Nordland og Finnmark er fagarbeidere som står for flest utførte årsverk (54,5 og 59,2 prosent).

Årsverk fordelt på kategorier:

Utdanningsnivå 2017:

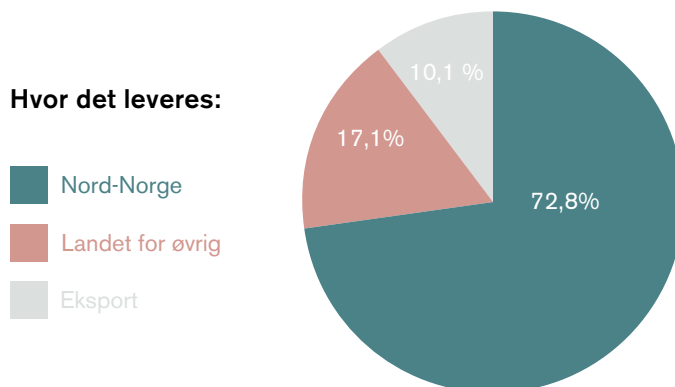
1 222 sysselsatte innen petroleumsutvinning
I følge SSB er det 1 222 personer bosatt i Nord-Norge som jobbet med utvinning av råolje og naturgass i 2017, en nedgang på 15 årsverk fra 2016. Disse årsverkene må ikke forveksles med leverandørindustrien som vi omtaler i denne rapporten, men kommer i tillegg til leverandørindustrien sine 1 526 årsverk.

De 1 222 årsverkene er i stor grad operatørselskapenes egne ansatte. Flest personer bosatt i Nord-Norge som jobber med utvinning av råolje og naturgass er å finne i Finnmark (428), fulgt av Troms (399) og Nordland (395).

Totalt var det 794 personer med arbeidsplass i Nord-Norge knyttet til utvinning av råolje og naturgass i 2017, mot 774 i 2016. 478 av arbeidsplassene var å finne i Finnmark, og da primært hos Equinor og ENI Norge. Det var 300 arbeidsplasser i Troms, i all hovedsak ved Equinor sitt kontor i Harstad. I Nordland finner man kun 16 arbeidsplasser.

Mest lokale leveranser

Lokale leveranser dominerer for de nordnorske leverandørene.

Hele 72,8 prosent av den totale petroleumsumsetningen til de nordnorske leverandørene er som lokal omsetning å regne. Det ble i 2017 levert varer og tjenester til kunder og aktivitet i Nord-Norge for 2,65 milliarder kroner. Leveranser til Norge utenom Nord-Norge stod for 17,1 prosent av omsetningen, mens eksportomsetningen utgjorde resterende 10,1 prosent. Sammenlignet med 2016 har andelen leveranser til Nord-Norge økt med 6,8 prosentpoeng, mens nasjonale leveranser og eksportleveranser har falt med drøye 3 prosentpoeng.

Mellom fylkene er det fortsatt store forskjeller på hvilke markeder som er de viktigste for leveransene. Finnmarksbedriftene leverer nærmest utelukkende til nordnorske prosjekter (88,5 prosent), mens for bedriftene i Troms er det leveranser til Norge utenom Nord-Norge som står for størst prosentvis andel av omsetningen (47 prosent). Nordland har som Finnmark størst andel leveranser til Nord-Norge (56,8 prosent), men også relativt store eksport- og nasjonale leveranser (begge over 20 prosent). Troms-leverandørene hadde 33 prosent av omsetningen til nordnorske prosjekter, og 19,2 prosent eksportleveranser.

Målt i omsetning har veksten i leveranser til Nord-Norge vært på knappe 600 millioner kroner fra de nordnorske leverandørene. Eksportomsetningen er redusert med ca. 70 millioner kroner, mens nasjonale leveranser utover Nord-Norge er redusert med ca. 60 millioner kroner.

I Nordland og Troms økte omsetningen i leveranser til Nord-Norge, mens eksport- og nasjonale leveranser falt. For Finnmark sin del var det vekst i leveranser på alle tre områder, og klart størst både målt i omsetning og prosent var veksten i nordnorske leveranser – mer enn 500 millioner kroner eller nesten 34 prosent.

Leverandørnivå

Seks av ti nordnorske leverandørbedrifter har direkteleveranser til operatørselskaper, mens fem av ti har leveranser til hovedkontraktører. Flere bedrifter leverer også på begge disse nivåene. Best innpass hos operatørselskapene har Finnmarksbedriftene fått, hvor hele 72,5 prosent av leverandørene har levert direkte til operatørene. I Troms er det samme tallet 60,4 prosent, mens det i Nordland var 52,5 prosent av leverandørene som leverte direkte til operatører. Seks av ti leverandørbedrifter melder om at de også har leveranser til underleverandører.

Vekst i driftsleveranser

Det er til driftsfasen at den store omsetningsveksten til nordnorsk leverandørindustri har skjedd fra 2016 til 2017. Leveranser til driftsfasen stod for 65 prosent av omsetningen til leverandørindustrien i 2017, og utgjorde i overkant av 2,36 milliarder kroner. Til sammenligning utgjorde leveranser til driftsfasen 1,92 milliarder kroner i 2016. Leveranser til studie- og letefase økte også med i overkant av 50 millioner kroner, til 727 millioner, mens leveranser til utbyggingsfase var relativt uendret på i overkant av 500 millioner.

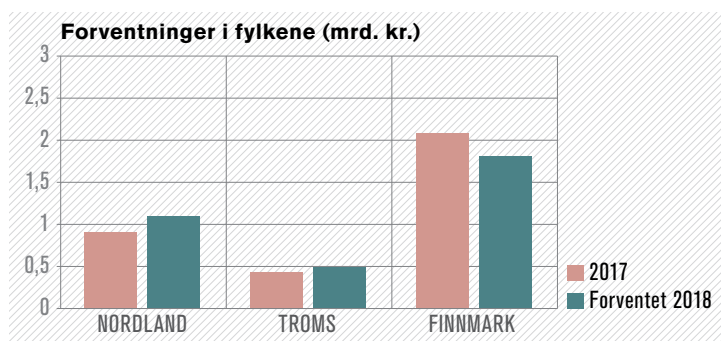
Alle tre fylkene hadde mellom 61 og 67 prosent av omsetningen relatert til driftsfasen i petroleumsprosjekter, hvor særlig Finnmark har økt sin prosentvise andel av leveranser til drift.

Nordland hadde 25 prosent av sine leveranser til utbyggingsfasen, noe som må sees i sammenheng med aktivitet rundt Aasta Hansteen-utbyggingen, mot 11 prosent i Troms og Finnmark. Studie- og letefase stod for 22 prosent av omsetningen i Troms og Finnmark, og 14 prosent i Nordland.

Venter svak vekst

Går det som de nordnorske leverandørene venter, vil det i 2018 bli levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 3,71 milliarder kroner, en vekst på ca. 2 prosent sammenlignet med 2017. Leverandørene mener markedssituasjonen er bedret, og er optimistiske for 2019.

Av de 185 bedriftene som hadde leveranser til petroleumssektoren i 2017, forventer 43,2 prosent at omsetningen forbundet med petroleumsleveransene vil øke i 2018. 40 prosent venter uendret omsetning, mens 16,8 prosent venter fall. De 18 leverandørbedriftene som hadde leveranser for 50 millioner kroner eller mer, venter at leveransene vil falle med 120 millioner kroner i 2018.

Det er de største leverandørene i Finnmark som venter lavere omsetning forbundet med leveransene sine, mens bedriftene i Nordland og Troms er mer optimistiske. Samlet venter åtte leverandørbedrifter vekst, seks uendrede leveranser og fire fall.

Det er Sandnessjøen-regionen som venter den største omsetningsveksten fra 2017 til 2018. Går det som leverandørene venter vil omsetningen øke med 100 millioner kroner. Det er ventet vekst også hos de øvrige største regionene i Nordland, samt Troms. Hammerfest-regionen venter fall på hele 216 millioner kroner. Det ventede fallet kan utelukkende tilskrives de største leverandørene i regionen. I tillegg til Hammerfest, er det kun Vesterålen av de større regionene som venter lavere omsetning forbundet med leveransene for 2018.

Optimisme i Nordland og Troms

Det er gode utsikter i Nordland og Troms som gjør at leverandørene samlet venter vekst i leveransene i 2018. Finnmarksbedriftene på sin side er mer pessimistiske.

Nordlandsleverandørene venter samlet en vekst i petroleumsomsetningen på 20,8 prosent, eller i overkant av 200 millioner kroner. Det er særlig bedriftene i Sandnessjøen-regionen som er optimistiske, og går det som de venter – med leveranser for 422 millioner kroner, en vekst på 31,5 prosent – vil de for første gang i Levert-kartleggingen sin historie passere Bodø-regionen og bli fylkets største petroleumsleverandør.

Bodø-regionen venter vekst på 45 millioner kroner, mens Brønnøysund forventer vekst på 44 millioner kroner. Rana og Mosjøen venter også vekst, mens Vesterålen, som eneste region i Nordland, venter fall.

I Troms ventes det vekst i alle fire regioner. Samlet tilsier dette en vekst i leveranser på 13,8 prosent. Den største omsetningsveksten er ventet i Harstad (24 millioner kroner), fulgt av Tromsø (20,5 millioner) og Finnsnes (15,5 millioner).

I Finnmark ventes leveransene igjen å bikke under 2 milliarder. Går det som ventet vil leveransene i 2018 bli på 1,98 milliarder kroner, 9,1 prosent lavere enn 2017. Det er de store leverandørene i Hammerfest-regionen som sørger lavere anslag.

Samlet venter de åtte leverandørene som hadde leveranser for 50 millioner kroner eller mer i 2017 et omsetningsfall på 270 millioner kroner. Altså ventes det samlet sett en liten vekst blant de mindre leverandørene i Hammerfest, når man ser at de samlede leveransene fra regionen er ventet å falle med 216 millioner. Leverandørene i Alta og Kirkenes venter vekst i leveransene på henholdsvis 9 og 8,5 millioner kroner i 2018.

Har tro på 2019

55,6 prosent av leverandørene forventer at omsetningen forbundet med petroleumsleveranser vil være høyere i 2019 enn hva de venter inneværende år, og optimismen er å spore i alle tre fylkene. Bare 4,8 prosent av leverandørene tror omsetningen vil være lavere. Resterende venter uendret omsetning.

51,6 av leverandørene i Nord-Norge mener også at markedsut-siktene har bedret seg i 2018 sammenlignet med samme tid i 2017. Bare 5,3 prosent av leverandørene mener markedsut-siktene er dårligere, mens resterende 43,1 prosent mener de er uendret. Det er Finnmarksbedriftene som skiller seg mest ut her: Både optimismen og pessimismen er størst, hvor 61 prosent mener markedsut-siktene er bedret, og 11 prosent mener markedsut-siktene er svakere. I overkant av 2 prosent av leverandørene i Nordland og Troms mener markedsut-siktene er svakere. Optimismen kan sees i sammenheng med Aasta Hansteen-feltet som ventes å være i drift mot slutten av 2018, beslutningen som er tatt for Johan Castberg-utbyggingen, samt stigende oljepris og voksende oljeinvesteringer på norsk sokkel.

NORDLAND

Brønnteknikkfaget i Sandnessjøen består

Til tross for at søkertallene har stupt de siste årene har Nordland fylkeskommune bestemt seg for å sette i gang yrkesfagstilbudet Vg2 Brønnteknikk på Sandnessjøen videregående skole høsten 2018.

Fylkesråd for utdanning i Nordland fylkeskommune, Hild-Marit Olsen, forteller at det lå grundige vurderinger bak avgjørelsen om å opprette studiet i 2012, og ikke minst strategiske vurderinger for å opprettholde tilbudet på tross av lav søking.

- Det har vært viktig for oss å ikke legge ned tilbudet selv om søkertallene har vært lave som følge av nedgangen i oljenæringen. I påvente av at aktiviteten i næringen tar seg opp, har det vært viktig å ivareta det sterke fagmiljøet ved skolen.

Olsen understreker at Nordland fylke skal tilby videregående utdanning i tråd med arbeids- og næringslivets behov i de ulike regioner, og at petroleumsnæringen står sterkt i Sandnessjøen.

- Det er gledelig at aktiviteten tar seg opp i Sandnessjøen, og da er det viktig at vi er med og bidrar med kompetanse.

Stupende søkertall

I følge utdanningsjef i Nordland fylkeskommune, Nina Ellingsen Høiskar, har det vært store svingninger i søkertallene.

- Studietilbudet som ble tilbudt for første gang i 2012 hadde de første årene svært høye søkertall. I rekordåret 2014 var det hele 79 søkere, året etter falt det til 20. I 2016 var det bare to elever som hadde søkt studiet. For 2017 og 2018 var det henholdsvis fire og fem søkere, forteller Høiskar.

- I 2016 og 2017 valgte vi ikke å sette i gang tilbudet på grunn av for få søkere. I 2018 har vi besluttet å starte opp en klasse, til tross for få søkere. I tillegg til fem studenter fra Nordland, tar vi imot to elever fra Finnmark, én fra Troms og én fra Møre og Romsdal. Vi er med andre ord det eneste fylket som tilbyr utdanningen i Midt- og Nord-Norge, og er glade for at vi nå kan starte opp en klasse på ni elever.

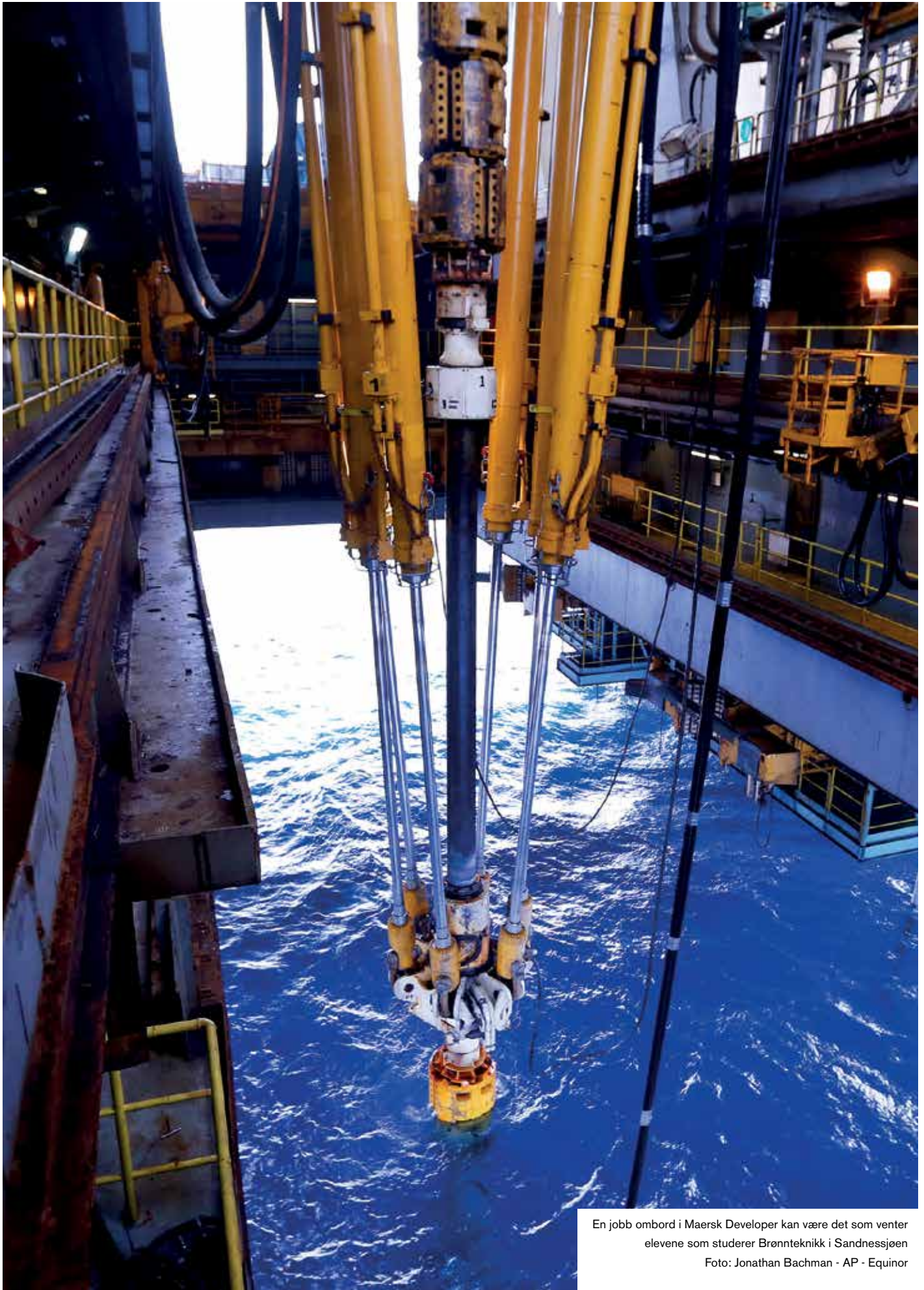
Andre fylker kuttet

Da Nordland fylkeskommune etablerte studietilbudet i 2012 ble det inngått en avtale med Rogaland og Hordaland, som på den tid var de eneste som tilbydde Vg2 Brønnteknikk, om at de skulle redusere studietilbudet med én klasse. Dette for å tilpasse studietilbudet i forhold til antall lærlingeplasser.

- Troms og Møre og Romsdal opprettet imidlertid tilsvarende utdanningstilbud kort tid etter Nordland. Den økte kapasiteten nasjonalt, kombinert med omstillingen i oljesektoren, gjorde det svært utfordrende å fylle studieplassene. Troms og Møre og Romsdal valgte å legge ned studietilbudet, så da er det ekstra viktig for oss å sikre fortsatt utdanning innen fagområdet i landsdelen, sier Høiskar.

Dermed tilbys Brønnteknikk til tross for at det er under minstegrensa med tanke på søkertall.

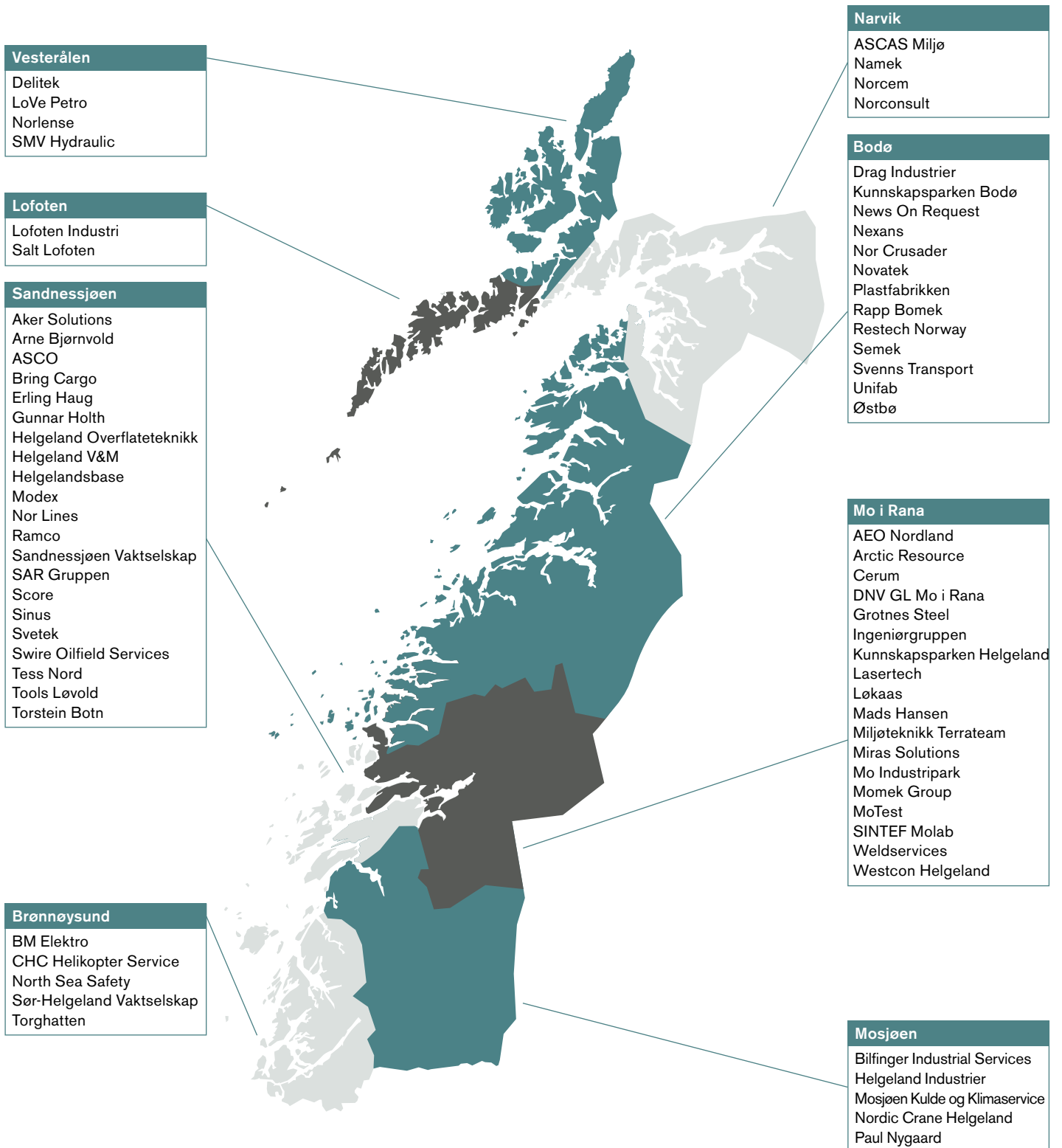
- Vi ser fram til å få i gang tilbudet igjen, og er spente på den videre utviklingen i søkertall i årene som kommer. Utdanningsprogrammet er krevende, og vi trenger derfor et godt søkergrunnlag for å få god gjennomføring og gode kandidater til næringslivet, avslutter Høiskar.

En jobb ombord i Maersk Developer kan være det som venter elevene som studerer Brønnteknikk i Sandnessjøen
Foto: Jonathan Bachman - AP - Equinor

Nordland

Kartet viser bedrifter fra de ulike regionene i Nordland som leverte varer og tjenester for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren i 2017.

Økonomiske regioner: I denne rapporten er Statistisk Sentralbyrås inndeling i økonomiske regioner lagt til grunn. De økonomiske regionene i Nordland består av følgende kommuner: **Vesterålen:** Andøy, Bø, Hadsel, Sortland og Øksnes. **Lofoten:** Flakstad, Moskenes, Røst, Vestvågøy, Værøy og Vågan. **Narvik:** Ballangen, Evenes, Lødingen, Narvik, Tjeldsund og Tysfjord. **Bodø:** Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold. **Mo i Rana:** Hemnes, Nesna og Rana. **Mosjøen:** Grane, Hattfjelldal og Vefsn. **Sandnessjøen:** Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Lurøy og Træna. **Brønnøysund:** Bindal, Brønnøy, Sømna, Vega og Vevelstad.

Klassifisering

Tabellen viser en verdikjede hvor bedrifter med leveranser for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren er fordelt. Bedriftene er fordelt på ulike kategorier som gjenspeiler hvor i verdikjeden til petroleumsselskapene de befinner seg.

BRØNNSYSTEMER OG BORING	SIKKERHET OG BEREDSKAP	
Ramco	Norlense Plastfabrikken Restech Norway	Miljø, avfall ASCAS Miljø Delitek Helgeland Industrier Miljøteknikk Terrateam SAR Gruppen Østbø
UNDERVANNSTEKNOLOGI		
Nexans	Test og inspeksjon DNV GL Mo i Rana Erling Haug MoTest Novatek Ramco SINTEF Molab	Bemanning Arctic Resource BM Elektro Sinus Unifab
ENGINEERING		
Aker Solutions Ingeniørgruppen Norconsult	Base, logistikk og transport ASCO Bring Cargo CHC Helikopter Service Helgelandsbase Mo Industripark Nordic Crane Helgeland Nor Crusader Nor Lines North Sea Safety Sandnessjøen Vaktselskap Svenns Transport Sør-Helgeland Vaktselskap Torghatten Torstein Botn	Konsulent Cerum Kunnskapsparken Bodø Kunnskapsparken Helgeland LoVe Petro News on Request Salt Lofoten Weldservices
KONSTRUKSJON OG FABRIKASJON		
Aker Solutions Drag Industrier Grontes Steel Lofoten Industri Miras Solutions Momek Group Mosjøen Kulde og Klimaservice Namek Rapp Bomek Semek SMV Hydraulic Westcon Helgeland		Utstyr AEO Nordland Arne Bjørnvold Gunnar Holth Løkaas Mads Hansen Modex Norcem Paul Nygaard Swire Oilfield Services Tess Nord Tools Løvold
VEDLIKEHOLD OG MODIFIKASJON		
Bilfinger Industrial Services Helgeland Overflateteknikk Helgeland V&M Lasertech Score Svetek		

Godt over halvparten av leverandørbedriftene i Nordland befinner seg i kategorien støtte- og servicetjenester, og denne kategorien står for omtrent halvparten av omsetningen fra Nordland. Baseaktiviteten på Helgeland er sentral her. Den nest største kategorien målt i både omsetning og antall leverandørbedrifter er konstruksjon og fabrikasjon.

Under milliarder for første gang

Totalt omsatte leverandørindustrien i Nordland for 992 millioner kroner i 2017, et fall på 10 prosent fra 2016. Dette var om lag 80 millioner kroner lavere enn hva som var forventet da bedriftene ble intervjuet våren 2017. Det var 433 årsverk forbundet med leveransene, fordelt på 80 leverandørbedrifter. Med det falt antall årsverk utført med 107, mens det var 14 færre bedrifter som hadde leveranser til sektoren. For 2018 ventes imidlertid vekst, hvor leverandørene selv spår leveranser for 1,2 milliarder kroner.

I forbindelse med kartleggingen ble det intervjuet 120 bedrifter i Nordland. Hos de 80 bedriftene som hadde det vi omtaler som bransjespesifikke leveranser, utgjorde den petroleumsbaserte omsetningen 27 prosent av totalomsetningen. Nordland utførte 28 prosent av årsverkene i den nordnorske leverandørindustrien og stod for 27 prosent av omsetningen.

Noen store, mange små

13 bedrifter i Bodø-regionen hadde leveranser til petroleumsnæringen i 2017. Ni av dem hadde leveranser for under 5 millioner kroner. Til sammen hadde Bodø-leverandørene leveranser til petroleumsnæringen for 351 millioner kroner i 2017, mot 407 millioner i 2016. 2017-leveransene var drøyt 70 millioner lavere enn leverandørene selv hadde ventet. Antall årsverk utført falt fra 178 i 2016 til 151 i 2017. Halvparten av omsetningen fra Bodø-regionen var eksportrelatert, som utgjør omtrent halvparten av Nord-Norge sine samlede eksportleveranser. Lokomotivene for eksportleveranser fra Bodø-regionen er fortsatt kabelfabrikken Nexans på Rognan og branddørprodusenten Rapp Bomek i Bodø. For 2018 venter regionen leveranser til petroleumsnæringen for 397 millioner kroner.

Spår høy aktivitet i 2018

Sandnessjøen-regionen opplevde i 2017 et lite fall i leveransene, hvor det ble levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 321 millioner kroner. Omsetningen var fordelt på 26 leverandørbedrifter som til sammen sysselsatte 130 årsverk knyttet til petroleumsleveranser. Regionen kjennetegnes av basemiljøene på Horvnes, vedlikehold og modifikasjon- samt ingeniørmiljøer, og er optimister for inneværende år. Regionen venter å nyte godt av Aasta Hansteen-feltet som vil være i drift mot slutten av inneværende år, og venter vekst i leveransene på drøyt 100 millioner kroner, eller 32 prosent.

Nærmer seg tosifret

Mo i Rana-regionen, som hadde sine toppår da prosjektaktiviteten rundt Wasco Coatings sin fabrikk pågikk for fullt i 2014 og 2015, har leveransene stupt de siste to årene. I 2017 ble det levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 101 millioner kroner, et fall på 22 prosent sammenlignet med 2016. Det var 67 årsverk forbundet med leveransene, fordelt på 20 leverandørbedrifter. Mo i Rana-regionen venter en liten vekst i leveransene for 2018, til 108 millioner kroner.

Eneste nordlandsregion med vekst

Brønnøysundregionen mer enn doblet sine leveranser til petroleumssektoren fra 2016 til 2017. I 2017 hadde regionen leveranser for 136 millioner kroner, og de fem leverandørbedriftene regionen venter leveranser for 180 millioner kroner i 2018. Transportaktivitet med helikopter og til sjøs er fortsatt drivere for regionens aktivitet.

Betydelig prosentvis fall

For regionene Vesterålen, Mosjøen og Narvik ble leveransene til petroleumsnæringen nær halvert fra 2016 til 2017. Med leveranser for henholdsvis 44, 23 og 15 millioner kroner i 2017, sysselsatte petroleumsleverandørene samlet ca. 50 årsverk i regionene, hvorav flest i Vesterålen. Den relativt store nedgangen i leveranser fra Vesterålen- og Narvik-regionen de siste årene kan sees i sammenheng med større konkurser, mens Mosjøen-regionen aldri har hatt særlig store petroleumsleveranser sammenlignet med naboregionene. For 2018 ventes nedgang i leveranser fra Vesterålen, oppgang i Mosjøen, mens Narvik venter uendrede leveranser. Lofoten-regionen hadde leveranser for i overkant av 1 million kroner i 2017, og venter tilsvarende i 2018.

Med verden som marked

Rapp Bomek i Bodø produserer og leverer brannrører til petroleumsprosjekter i hele verden. I 2017 var hovedmarkedene utenfor Norges landegrenser Sør-Korea og Saudi Arabia, og eksportmarkedene utgjorde knapt 40 prosent av den petroleumsrelaterte omsetningen i selskapet. Selskapet har også orientert seg mot alternative markeder for sine produkter, noe som har gitt god respons.

- Dette innebærer på ingen måte at vi ser for oss å satse mindre på petroleumssektoren i årene fremover. Men vi erkjenner at vi etter all sannsynlighet ikke vil se de samme volumene som vi hadde forut for oljeprisnedgangen i 2014, sier administrerende direktør i Rapp Bomek, Terje Bøe.

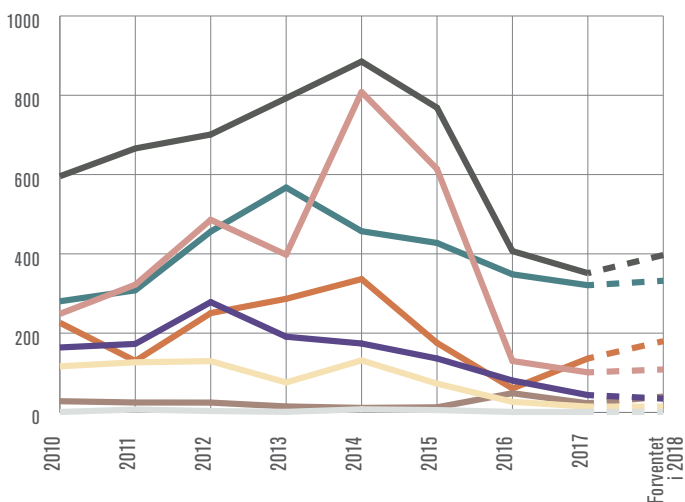
Konkurranseskraft

For Rapp Bomek har det vært svært krevende å jobbe med kostnadsreducerende tiltak og samtidig registrere at volumene har gått kraftig ned. Bøe gleder seg imidlertid over at selskapet gjennom hardt og målrettet arbeid nå ser konturene av at volumene igjen stiger. Blant annet inngikk de på forsommeren kontrakt med Equinor på Johan Sverdrup fase II.

- I tillegg opplever vi at markedet verdsetter vår overlegne kvalitet som ved riktig vedlikehold opprettholder funksjonsevne og sikkerhet i flere tiår. Vi tilbyr også bistand til installasjonsarbeid, samt service og vedlikeholdsavtaler som sikrer produktene lang levetid. I sum opplever vi disse momentene som drivere for at Rapp Bomek foretrekkes foran konkurrenter, sier Bøe.

— VESTERÅLEN — BODØ — MOSJØEN — LOFOTEN
— SANDNESSJØEN — NARVIK — MO I RANA — BRØNNØYSUND

Omsetning i millioner

Aasta Hansteen ble ankret fast i april 2018. Det nye feltet vil særlig gi økt aktivitet ved forsynings- og helikopterbasen på Helgeland.
Foto: Henning Selstad - Equinor

TROMS

Har vokst seg store fra Tromsø

Kræmer Maritime har hovedkontor i Tromsø, og avdelinger langs hele norskekysten.

- Vi har bygd oss store med utgangspunkt i Tromsø, hvor også hovedeier sitter. Vår største avdeling målt i antall ansatte og omsetning er Bergen, fulgt av Stavanger. Men vi ser at det er hyggelig vekst også i Tromsø, Hammerfest og Kirkenes, sier Kay-Hugo Hansen, administrerende direktør i Kræmer Maritime.

Selskapet han leder har i dag ca. 80 ansatte fra Oslo i Sør til Kirkenes i nord. Veksten selskapet har hatt de siste årene har både skjedd gjennom oppkjøp av andre virksomheter, men også gjennom å vinne større anbud. Hansen forventer at avdelingene i Nord-Norge skal ta en enda større andel av den totale omsetningen i konsernet fremover, og petroleumsaktiviteten ventes å være en viktig driver for det.

Hele spekteret

Allerede i 1955 startet Kræmer med leveranser til skip ut fra Tromsø. Selskapet er i dag spesialisert på å levere forbruksvarer og utstyr til offshore-, tank-, cruise- og fiskeflåten.

- Det er en plass å henvende seg, og vi får tak i alt. Vi har alt fra storthusholdningsvarer til varer du og jeg kan få kjøpt i dagligvarebutikken, sier Hansen.

I tillegg har de internasjonale kunder.

- Den typiske kunden i utlandet er supermarked i Spania som ønsker norske varer. Det er dog nokså ulikt

den typiske kunden i Norge, som gjerne er en stor fiskebåt eller en stor oljeinstallasjon.

Equinor-avtale

Kræmer Maritime har over mange år levert til offshorefartøy, og fra 2006 begynte de også å levere til riggmarkedet. I dag er over halvparten av omsetningen i selskapet forbundet med petroleumsnæringen. Fra september 2016 ble det også klart at de vant kontrakt på leveranser av proviant og tjenester til alle rigger på norsk sokkel hvor Equinor er operatør.

- Avtalen med Equinor er en stor og viktig kontrakt for oss. Den vant vi basert på at vi var konkurransedyktige på pris, men også fordi vi har en effektiv og fremtidsrettet logistikk, sier Hansen.

Positivt krevende kunder

Hansen omtaler leveranser til petroleumsnæringen som mer krevende enn andre kunder, og at det er avgjørende at man har gode systemer og rutiner når man skal levere til både operatører og kontraktører.

- Men vi liker krevende kunder. Vi liker at de krever av oss, for det er det som gjør oss bedre. Det er mye bedre å gjøre små endringer hver dag enn å vente på de store endringene. Teknologisk utvikling og samhandling med kundene er viktig for oss.

- Petroleumsnæringen er langt framme i bruk av teknologi og reduksjon av ikke-verdiskapende aktivitet. Det passer veldig bra for oss, og er med å løfte både oss og våre øvrige kunder, sier Hansen.

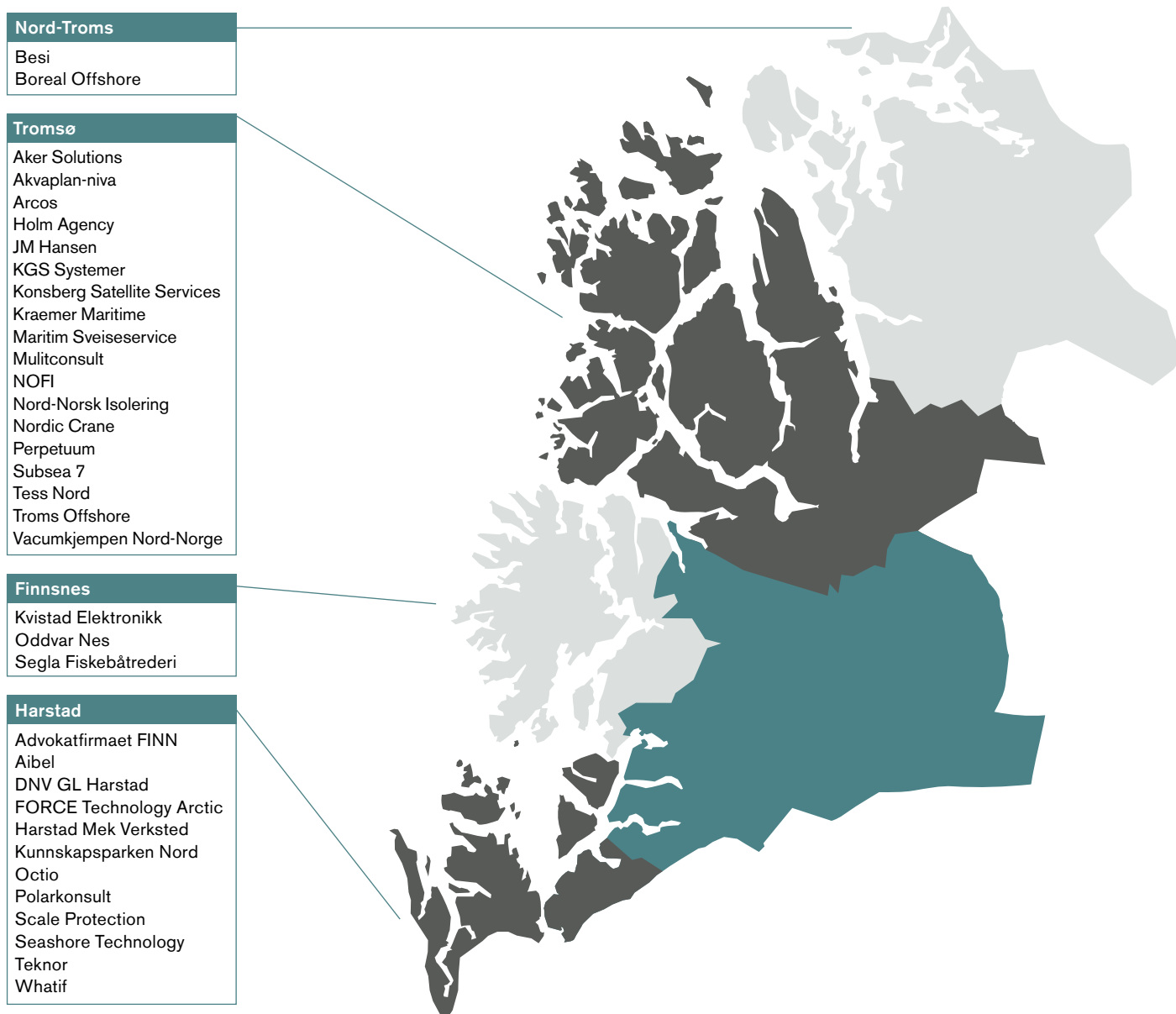

Fra sitt hovedkontor i Tromsø har Kræmer Maritime vokst seg store i leveranser til petroleumssektor.
Foto: Konrad Konieczny - www.nordnorge.com - Tromsø

Troms

Kartet viser bedrifter fra de ulike regionene i Troms som leverte varer og tjenester for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren i 2017.

Økonomiske regioner: I denne rapporten er Statistisk Sentralbyrås inndeling i økonomiske regioner lagt til grunn. De økonomiske regionene i Troms består av følgende kommuner: **Nord-Troms:** Gáivuotna-Kåfjord, Kvænangen, Nordreisa og Skjervøy. **Finnsnes:** Berg, Dyrøy, Lenvik, Sørreisa, Torsken og Tranøy. **Andselv:** Bardu, Gratangen, Lavangen, Målselv og Salangen. **Tromsø:** Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord og Tromsø. **Harstad:** Bjarkøy, Harstad, Ibestad, Kvæfjord og Skånland.

Klassifisering

Tabellen viser en verdikjede hvor bedrifter med leveranser for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren er fordelt. Bedriftene er fordelt på ulike kategorier som gjenspeiler hvor i verdikjeden til petroleumsselskapene de befinner seg.

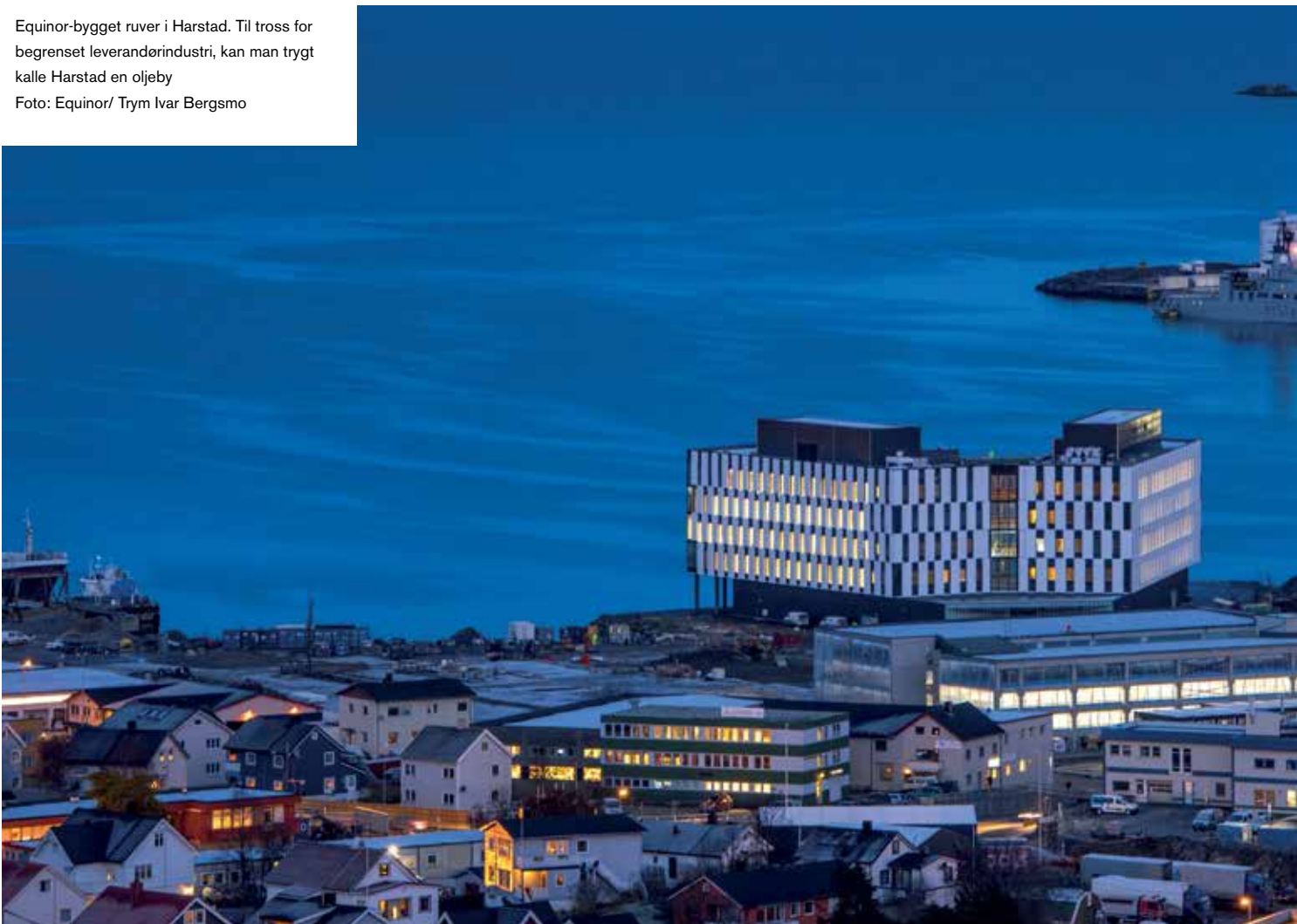
BRØNNSYSTEMER OG BORING	STØTTE OG SERVICETJENESTER
Scale Protection Seashore Technology	Test og inspeksjon DNV GL Harstad FORCE Technology Arctic Octio
ENGINEERING	Base, logistikk og transport Holm Agency Kraemer Maritime Nordic Crane Troms Offshore
Aibel Aker Solutions Multiconsult Polarkonsult Subsea 7	Miljø, avfall Perpetuum
KONSTRUKSJON OG FABRIKASJON	Bemannings Besi Boreal Offshore Kvistad Elektronikk
Tromsø Stålindustri	Konsulent Advokatfirmaet FINN Akvaplan-niva Arcos Kunnskapsparken Nord
VEDLIKEHOLD OG MODIFIKASJON	Utstyr KGS Systemer Tess Nord
Harstad Mek Verksted JM Hansen Maritim Sveiseservice Nord-Norsk Isolering Teknor	
SIKKERHET OG BEREDSKAP	
Kongsberg Satellite Services Nofi Tromsø Oddvar Nes Segla Fiskebåtrederi Vakumkjempen Nord-Norge What If	

Over halvparten av omsetningen, og nesten halvparten av leverandørene i Troms er å finne i kategorien støtte- og servicetjenester. Kategoriene sikkerhet og beredskap samt engineering er omtrent jevnstore omsetningsmessig.

En ventet oppgang

Leverandørbedriftene i Troms hadde leveranser til petroleumssektoren for 466 millioner kroner i 2017, en vekst på 3,4 prosent sammenlignet med 2016. Omsetningsveksten ble imidlertid noe lavere enn bedriftene forventet da kartleggingen for forrige Levert-rapport ble gjort våren 2017. Det var 366 årsverk forbundet med leveransene, fordelt på 43 leverandørbedrifter. Antall årsverk utført av leverandørindustrien falt med 16 prosent, mens antall leverandørbedrifter økte med to. For 2018 venter Troms vekst i sine leveranser til 530 millioner kroner.

Equinor-bygget ruver i Harstad. Til tross for begrenset leverandørindustri, kan man trygt kalle Harstad en oljeby
Foto: Equinor/ Trym Ivar Bergsmo

I årets kartlegging ble det intervjuet 58 i bedrifter i Troms, hvorav 43 hadde bransjespesifikke leveranser. Hos de 43 bedriftene med leveranser utgjorde petroleumsleveransene 13 prosent av totalomsetningen. Leverandørindustrien i Troms stod for knappe 13 prosent av omsetningen og 24 prosent av årsverkene utført av leverandørindustrien i Nord-Norge.

Liten vekst i Tromsø

Nesten tre fjerdedeler av leveransene i Troms kom fra Tromsø-regionen. Regionen var fortsatt langt bak toppnivået som ble registrert i 2014, hvor det ble levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 661 millioner kroner. I 2017 passerte leveransene 348 millioner kroner, som representerte en vekst på 1,7 prosent fra 2016. Det var 298 årsverk forbundet med leveransene i 2017, 42 færre enn i 2016. De største leverandørbedriftene i Tromsø var å finne innen transport- og konsulenttjenester, samt sikkerhet og beredskap. For 2018 venter Tromsø-regionen leveranser for 369 millioner kroner, en vekst på ca. 6 prosent.

Optimisme i oljebyen

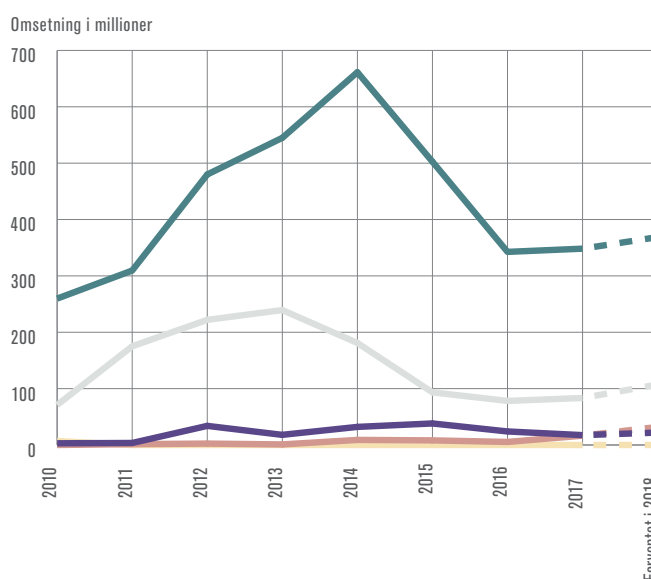
Harstad-regionen er optimistiske for leveransene inneværende år, og venter at leveransene passerer 107 millioner kroner for 2018. Det vil være et relativt betydelig hopp fra 2017-leveransene på 83 millioner kroner, som representerte en vekst på nesten 7 prosent fra året før. I 2017 ble det utført 51 årsverk i regionens leverandør-

industri, fordelt på 17 leverandørbedrifter, hvor Aibel stod for den største sysselsettingen. Sysselsettingen i Harstad er undret sammenlignet med 2016.

Vekst og fall for Finnsnes og Nord-Troms

Tredobling av leveransene fra Finnsnes og en reduksjon i leveransene på 6,5 millioner kroner fra Nord-Troms, gjorde at det bare skilte 1 million kroner mellom regionene i fjor. Fra Finnsnes ble det levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 16,5 millioner kroner i 2017, mens Nord-Troms hadde leveranser for 17,5 millioner kroner. Til sammen utførte regionene 18 årsverk, hvorav flest i Nord-Troms. For inneværende år ventes leveranser for 32 millioner kroner i Finnsnes og 22 millioner kroner i Nord-Troms.

TROMSØ HARSTAD ANDSELV
NORD TROMS FINNSNES

Johan Castberg godkjent av Stortinget

Det sjette feltet i Nord-Norge ble vedtatt av Stortinget i juni inneværende år. Johan Castberg-feltet, som består av de tre oljefunnene Skrugard, Havis og Drivis, har planlagt oppstart i 2022 og ventes å produsere i 30 år. Utbyggingskostnadene er redusert fra et opprinnelig anslag på 100 milliarder kroner, til ca. 49 milliarder kroner.

- Johan Castberg har blant annet gjennom tett samarbeid med leverandørindustrien klart å finne fram til nye løsninger og konseptvalg som har gjort at vi har klart å halvere kostnadene og likevel opprettholde volumene, sier Knut Gjertsen prosjektdirektør for Johan Castberg-utbyggingen.

Tidligere har Equinor sammen med Innovasjon Norge gjennomført LUNN (Leverandørutvikling Nord-Norge) for å utvikle en konkurransedyktig nordnorsk leverandørindustri til olje- og gassbransjen.

- Equinor vil fortsette jobben med å hjelpe nordnorske leverandører på banen, og jobbe videre for å få lokale leverandører kvalifisert og i stand til å levere, sier Kirsten Angelsen, industrikoordinator i Equinor.

FINNMARK

Hammerfest i voldsom vekst

Uten petroleumsnæringen hadde byen aldri vært det den er i dag.

Hammerfest kommune opplevde stadig befolkningsnedgang. Da Stortinget godkjente utbyggingen av Snøhvitfeltet i 2002 snudde trenden. Siden da har det vært årlig befolkningsvekst, i tillegg til stor innpendling av arbeidskraft. Dette har slått svært positivt ut også for bygg- og anleggsnæringen.

Fra ned- til opptur

Rolf Johnny Nilsen var med å stifte Hammerfest Entreprenør i 2003, hvor han i dag er daglig leder. Han valgte å flytte tilbake til Hammerfest etter noen år i Alta da byggeaktiviteten tok til for fullt.

- På starten av 2000-tallet var det bare ett byggeprosjekt som pågikk i Hammerfest knyttet til fiskeindustrien, ellers var det helt dødt. Ingen boligbygging, ingenting. Det var mange som så mørkt på fremtiden.

Snøhvit-vedtaket bidro imidlertid til et voldsomt skifte ifølge Nilsen.

- For min egen del hadde jeg nok ikke endt opp i Hammerfest uten Snøhvit. Den gamle Findusfabrikken hadde mest trolig enda stått i sentrum av Hammerfest hadde det ikke vært for petroleumsnæringen, og den fabrikken hadde stått tom. I stedet er det nå kulturhus, leilighetsbygg og kontorbygg der.

Veksten Hammerfest Entreprenør har hatt, hadde ifølge Nilsen ikke vært mulig uten petroleumsnæringen.

- Vi har gjort svært mye jobb på Polarbase, og siden 2005 har vi nesten hatt kontinuerlig aktivitet der. Næringen har også indirekte hatt svært mye å si for oss, da skatteinngangen til kommunen har økt betydelig, noe som har ført til svært høy byggeaktivitet også fra deres side.

Fra enkeltmannsforetak til AS

En annen aktør som har nytt godt av petroleumsnæringen er Viggo Eriksen, daglig leder i Viggo Eriksen AS. Selskapet ble startet som enkeltmannsforetak i 1986, og omgjort til AS i år 2000. I 2002 var de 12-13 ansatte, i dag er de 40.

- Vi ble raskt involvert i et nytt boligfelt og andre prosjekt som ble satt i gang etter startskuddet for

Melkøya kom. I tillegg har vi hatt masse arbeid på Polarbase etter hvert som de har utvidet arealet, inkludert grunnarbeid for nye bygg.

Vi har også vedlikeholdskontrakt for snørydding og graving på Melkøya. Dette har medført en veldig jevn sesong for oss i motsetning til før hvor sommeren og høsten var den store høgsesongen.

Faktisk har Viggo Eriksen nesten aldri hatt behov for å gjøre jobber utenfor egen kommune.

- Vi jobber kun i Hammerfest- og Kvalsundområdet. Aktivitetsveksten har medført stadig omsetningsvekst og gode økonomiske resultater.

- Vi tør å investere og fornyer stadig maskinparken vår. Vi har veldig mye nytt og godt utstyr, sier Eriksen, som også velger å være forsiktig optimist for fremtiden.

- Signalene tilsier imidlertid at det blir mer kortvarige kontrakter, og noe mindre byggeaktivitet fremover, sier Eriksen, noe som også støttes av Rolf Johnny Nilsen i Hammerfest Entreprenør.

- Vi har et høyt aktivitetsnivå per i dag, men det er kort byggetid på de fleste jobbene. Det som skal opp i sentrum er stort sett ferdig, og kommunen har ivaretatt etterslepet de hadde de siste årene. Når det gjelder petroleumsvirksomheten så styres aktiviteten til oss på land av det som skjer i havet. Skal det bare være leteborring så er tjenestetilbudet i Hammerfest tilstrekkelig. Skal det bygges ut nye olje- og gassfelt vil det ha veldig stor betydning for vårt aktivitetsnivå, sier Nilsen.

Boligmarkedet

Høy byggeaktivitet, høy næringsaktivitet og stor positivisme. Dette har også påvirket boligmarkedet i Hammerfest, ifølge Egil Annar Haugen, daglig leder i EiendomsMegler1 Hammerfest.

- Hammerfest fikk en eventyrlig prisvekst i årene som fulgte etter at Snøhvit og Hammerfest LNG ble vedtatt. Boligprisene mer enn doblet seg, og Hammerfest har hatt en stor økning i befolkningstallet som har bidratt til at boligprisene har økt jevnt og trutt også de siste årene. Haugen forteller i dag om en sunn boligprisutvikling.

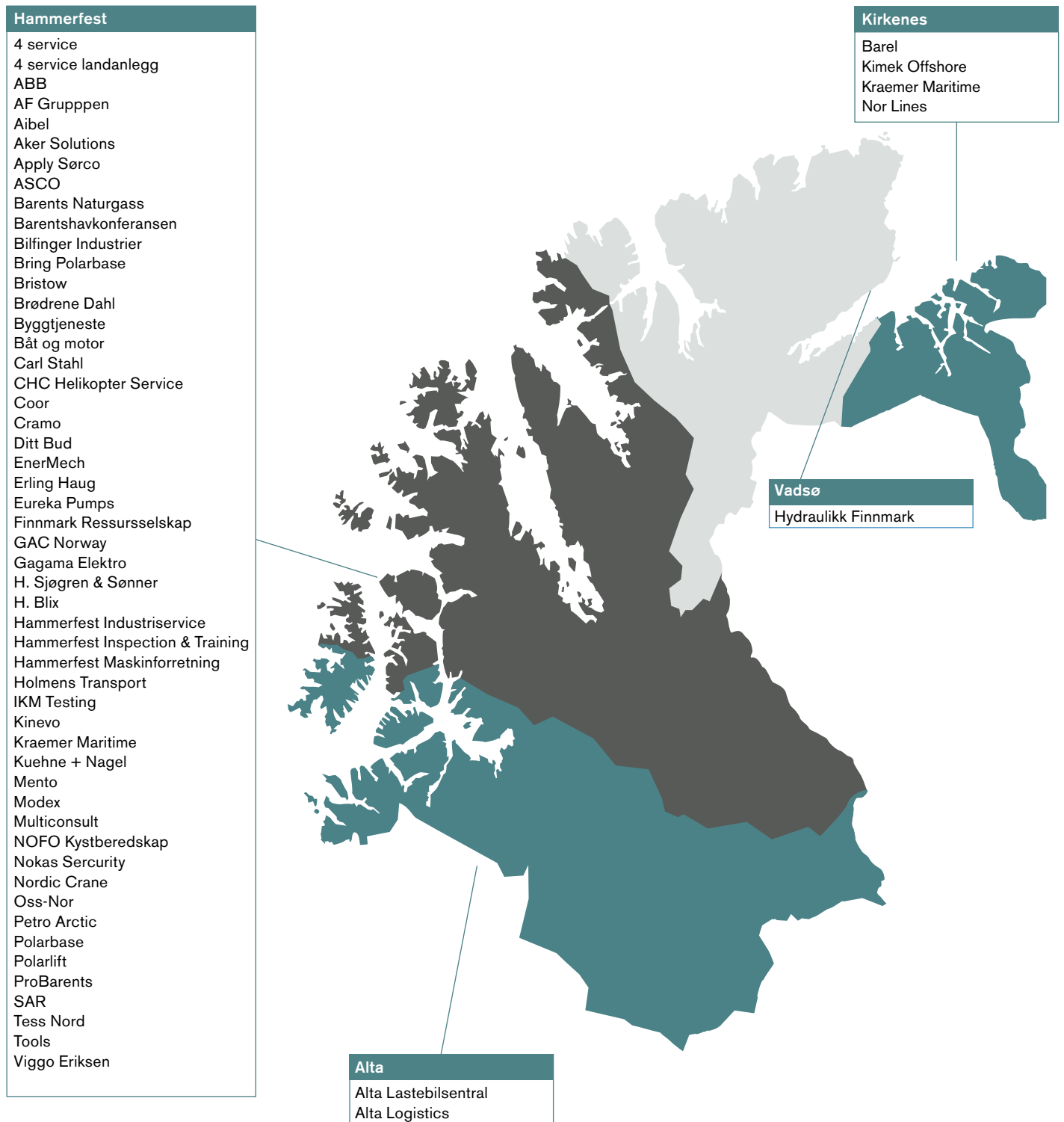
- De siste årene har prisutviklingen vært noe lavere enn de første årene fra beslutningen om etablering av Hammerfest LNG ble tatt. I dag har vi en sunn boligprisutvikling hvor man kan forvente avkastning av de investeringer folk gjør i sine boliger.

Utbygging og utvidelse av Polarbase er bare ett av prosjektene som har slått positivt ut for lokalt næringsliv i Hammerfest.
Foto: Zbigniew "Ziggi" Wantuch

Finnmark

Kartet viser bedrifter fra de ulike regionene i Finnmark som leverte varer og tjenester for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren i 2017.

Økonomiske regioner: I denne rapporten er Statistisk Sentralbyrås inndeling i økonomiske regioner lagt til grunn. De økonomiske regionene i Finnmark består av følgende kommuner: **Alta:** Alta, Guovdageaidnu-Kautokeino, Loppa og Hasvik. **Hammerfest:** Hammerfest, Kvalsund, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Kárásjohka-Karasjok, Lebesby og Gamvik. **Vadsø:** Vadsø, Vardø, Berlevåg, Deatnu-Tana, Unjárga-Nesseby og Båtsfjord. **Kirkenes:** Sør-Varanger.

Klassifisering

Tabellen viser en verdikjede hvor bedrifter med leveranser for 0,5 mill. kr eller mer til petroleumssektoren er fordelt. Bedriftene er fordelt på ulike kategorier som gjenspeiler hvor i verdikjeden til petroleumsselskapene de befinner seg.

ENGINEERING	
ABB Aker Solutions Multiconsult	Kraemer Maritime Kuehne + Nagel Nor Lines Nordic Crane Oss-Nor Polarbase Polarlift Viggo Eriksen
KONSTRUKSJON OG FABRIKASJON	
Barel Hammerfest Industriservice	
VEDLIKEHOLD OG MODIFIKASJON	
AF Gruppen Aibel Apply Sørco Bilfinger Industrier Eureka Pumps Gagama Elektro H.Blix Hydraulikk Finnmark	Miljø og avfall Finnmark Ressursselskap SAR
SIKKERHET OG BEREDSKAP	
Buksér og Berging NOFO Kystberedskap Nokas Security	Bemanning Kimek Offshore
STØTTE OG SERVICETJENESTER	
Test og inspeksjon Hammerfest Inspection & Training IKM Testing	Konsulent Barentshavkonferansen Byggjeneste Kinevo Petro Arctic ProBarents
Base, logistikk og transport 4 service 4 service landanlegg Alta Lastebilsentral Alta Logistics ASCO Barents Naturgass Bring Polarbase Bristow CHC Helikopter Service Coor Ditt bud GAC Norway H.Sjøgren & Sønner Holmens Transport	Utstyr Brødrene Dahl Båt og motor Carl Stahl Cramo EnerMech Erling Haug Hammerfest Maskinforretning Mento Modex Tess Nord Tools

Også i Finnmark er kategorien støtte og servicetjenester klart størst, både målt i omsetning og antall leverandørbedrifter. Base, logistikk og transport er den største av underkategoriene. Den nest største kategorien målt i omsetning er vedlikehold og modifikasjon, hvor de langsiktige kontraktene med Hammerfest LNG og Goliat er viktige drivere.

Rekordleveranser i Finnmark

Med leveranser for 2,18 milliarder kroner, ble det satt en klar leveranserekord for Finnmarksbedriftene i 2017. Den forrige toppnoteringen var 1,95 milliarder kroner i 2014, og veksten fra 2016 var på hele 560 millioner kroner. De 62 leverandørbedriftene i Finnmark med bransjespesifikke leveranser til petroleumsnæringen utførte til sammen 727 årsverk i 2017, drøyt 30 flere enn i 2016. For 2018 ventes nedgang i leveransene, til 1,98 milliarder kroner.

Hos de 63 leverandørbedriftene var 71,5 prosent av bedriftenes totalomsetning petroleumsrelatert, mot 66 prosent i 2016. Tilsvarende tall for leverandørbedriftene i Nordland og Troms var henholdsvis 27 og 13 prosent. Finnmarksbedriftene er definitivt mest avhengige av leveranser til petroleumsnæringen, og de 15 bedriftene med høyest omsetning knyttet til petroleumsnæringen i fylket er tilnærmet utelukkende petroleumsleverandører. I 2017 utgjorde petroleumsomsetningen fra Finnmarksbedriftene 60 prosent av Nord-Norge sine samlede leveranser, mot 51 prosent i 2016.

Hammerfest større enn resten til sammen

Lokomotivet i Nord-Norge når det kommer til petroleumsaktivitet og -leveranser er utvilsomt Hammerfest-regionen. I 2017 hadde regionen leveranser for hele 2,11 milliarder kroner. Med det står regionen alene for mer enn halvparten av leveransene fra Nord-Norge. Sammenlignet med 2016 økte leveransene med hele 38 prosent, og leveransene var nærmere 300 millioner kroner høyere enn leverandørene selv forventet ved forrige kartlegging.

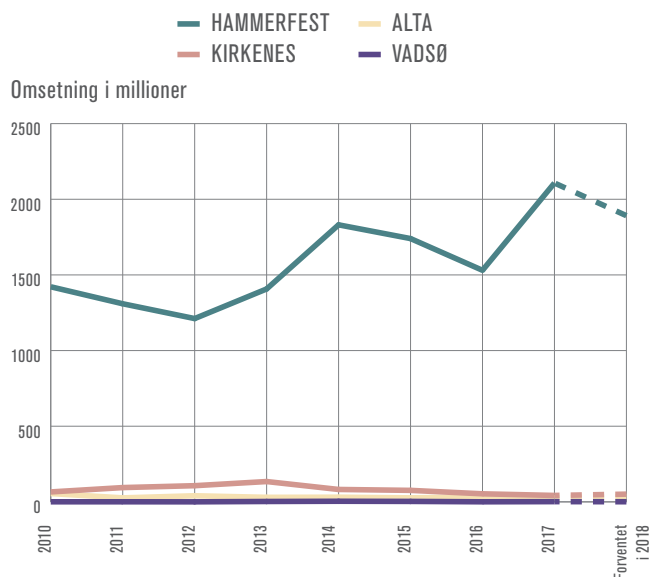
Hele åtte bedrifter i Hammerfest-regionen omsatte for 100 millioner kroner eller mer til petroleumsnæringen i 2017, mens 17 bedrifter hadde en omsetning på mellom 20 og 50 millioner kroner. Til sammenligning var det bare fire bedrifter som hadde mer enn 100 millioner kroner i omsetning til sektoren i 2016. Det vil si at omsetningsveksten i Finnmark har skjedd hos de største leverandørene, som primært befinner seg i kategoriene støtte- og servicetjenester, og da særlig innen base, logistikk og transport, samt vedlikehold og modifikasjon. Antall leverandørbedrifter falt fra 56 i 2016 til 55 i 2017.

Til tross for den store omsetningsveksten, ble det bare utført 26 flere årsverk i Hammerfest i 2017 når man sammenligner med 2016. Av de totalt 680 årsverkene som ble utført av leverandørindustrien i Hammerfest, var 281 av dem å regne som innpendlet arbeidskraft. Antall lokalt utførte årsverk falt med 15, så økningen kom dermed for pendlere.

For 2018 ventes leveranser for 1,89 milliarder kroner, en nedgang på drøyt 200 millioner kroner. Nedgangen forklares med

Goliatfeltet har bidratt til enda høyere aktivitet til havs og på land i Hammerfest og Finnmark
Foto Eni Norge

lavere anslag på leveranser hos noen av de største leverandørbedriftene, som fikk mer jobb enn ventet i 2017.

Fall i Alta og Kirkenes

Både Alta- og Kirkenesregionen opplevde fall i petroleumsleveransene på rundt 20 prosent når man sammenligner 2017-leveransene med 2016. Fra Alta ble det levert varer og tjenester til petroleumsnæringen for 27 millioner kroner i 2017, mens Kirkenes hadde leveranser for 42,5 millioner kroner. Leveranser til petroleumsnæringen sysselsatte 17 årsverk i Alta og 29,5 årsverk i Kirkenes i 2017. Vadsø-regionen på sin side hadde leveranser for 1,5 millioner kroner.

For 2018 ventes det vekst i leveransene til petroleumsnæringen i Alta og Kirkenes, til henholdsvis 36 og 51 millioner kroner, mens Vadsø venter et lite fall.

Optimisme hos Kimek

- I november i fjor tok vi imot det første vestlige offshoreoppdraget, sier administrerende direktør Greger Mannsverk i Kimek. Equinor-oppdraget har bidratt til stor optimisme rundt fremtidige leveranser til en bransje i spennende utvikling.

Kimek har gjennom et tiår deltatt i de fleste store olje- og gassprosjekter gjennom sitt eget offshore-selskap, Kimek Offshore.

Med sin kompetanse og lokalisering spiller selskapet en viktig rolle i Coast Center Base sin kontrakt med Equinor for vedlikehold, klargjøring og modifisering av boreutstyr som er blitt brukt under letekampanjen i Barentshavet. Fasilitetene og arbeidsstyrken til Kimek har vært brukt til utførelsen av prosjektet.

- Nok et bevis på at bransjen ser muligheter i Øst-Finnmark, sier Mannsverk.

På Aasta Hansteen har Kimek arbeidet for Kværner, med comissioning og construction, og selskapet har fremdeles personell på hookup.

- Vi er også svært stolte over at vi har personell hos Aibel og Kværner på Sverdrup Hookup, sier Mannsverk, som er glad for hyggelige og gode samarbeidspartnere på Vestlandet, særlig på Stord og i Haugesund. Også på russisk side av grensen kan de glede seg over leveranser og nettverk.

- Men vi ser fram til å kunne levere flere varer og tjenester på norsk side her nord, avslutter Mannsverk.

ISBN-978-82-8151-056-2 (trykt)

ISBN-978-82-8151-057-9 (pdf)

Rapporten er skrevet av

Tom Steffensen , Carl Erik Nyvold & Kristian Rydland Antonsen

Kunnskapsparken Bodø AS

design
by north™

Prosjektledelse:

Samarbeidspartnere:

Finansiert av:

